

9. ZAKŁADY SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWE DLA ŚRODOWISKA ZNAJDUJĄCE SIĘ NA LIŚCIE WOJEWÓDZKIEJ

Marek Demidowicz

We wrześniu 1990 r. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa zwrócił się do wojewodów z propozycją utworzenia wojewódzkich list zakładów szczególnie uciążliwych dla środowiska. Wykaz tych zakładów został sporządzony w wyniku współpracy wydziałów ochrony środowiska urzędów wojewódzkich i Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska. Utworzona wówczas lista zakładów szczególnie uciążliwych dla środowiska w byłym województwie gorzowskim obejmowała 14 zakładów, z tego 5 zakładów znajdujących się w Gorzowie. Na liście wojewódzkiej znalazły się wszystkie największe w owym czasie przedsiębiorstwa z terenu Gorzowa, a mianowicie: Elektrociepłownia „Gorzów” SA, Zakłady Przemysłu Jedwabniczego „Silwana” SA, Zakłady Włókien Chemicznych „Stilon” SA, Zakłady Mięsne „WPRP” i Zakłady Mechaniczne „Gorzów”.

Po reformie administracyjnej przystąpiono do sporządzenia listy zakładów szczególnie uciążliwych w województwie lubuskim. Listę sporządzono w dniu 10.11.1999 r. w porozumieniu z Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze i Wydziałem Ochrony Środowiska Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. Uwzględniono zakłady znajdujące się dotychczas na listach byłych województw zielonogórskiego i gorzowskiego, w których nie zlikwidowano do tamtej pory źródeł uciążliwości, a także wpisano na listę 3 nowe podmioty gospodarcze. Na nowej liście znalazły się tylko 3 (z poprzednich 5) zakłady z Gorzowa: Zakłady Przemysłu Jedwabniczego „Silwana” SA, Zakłady Włókien Chemicznych „Stilon” SA i Zakłady Mięsne „WPRP”.

Na liście nie znalazła się Elektrociepłownia „Gorzów” SA, gdzie do niedawna największą uciążliwość dla środowiska stwarzał przestarzały blok EC-1, główne źródło emisji zanieczyszczeń do powietrza, szczególnie pyłów. Po instalacji turbiny gazowej i uruchomieniu bloku parowo-gazowego, który zastąpił wyłączony z eksploatacji blok EC-1, emisja pyłów z Elektrociepłowni radykalnie się zmniejszyła. Na listę nie wpisano także Zakładów Mechanicznych „Gorzów”, gdzie uciążliwości dla środowiska zniknęły wraz z ograniczeniem działalności zakładu.

Zakłady z listy wojewódzkiej objęte zostały systemem szczególnego nadzoru ze strony byłego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Gorzowie, a obecnie gorzowskiej Delegatury WIOŚ w Zielonej Górze. Obecnie, po 10 latach funkcjonowania list wojewódzkich, można stwierdzić, że zdecydowana większość zakładów znajdujących się na nich podjęła dynamiczne działania ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko. Wiele istniejących problemów ekologicznych zostało definitywnie rozwiązanych, a niemal wszystkie pozostałe znajdują się w różnych stadiach działań prowadzących do takiego rozwiązania.

Obecnie zmierzają do wykreślenia z listy Zakłady Przemysłu Jedwabniczego „Silwana” SA i Zakłady Mięsne „WPRP”. W „Silwanie” uzależnione jest to od zakończenia budowy oczyszczalni ścieków i uzyskania założonego efektu ekologicznego, a jeśli chodzi o „WPRP”, to po najbliższej kontroli podjęta będzie decyzja o wszczęciu procedury zmierzającej do zdjecia zakładu z listy po wyeliminowaniu z użycia amoniaku w instalacji chłodniczej. W Zakładach Włókien Chemicznych „Stilon” SA nie planuje się wymiany czynnika chłodniczego i zastąpienia amoniaku substancją bardziej bezpieczną, a więc zakład ten najprawdopodobniej dłużej pozostanie na liście. Lista wojewódzka jest na bieżąco weryfikowana i nie można wykluczyć, że w przyszłości pojawią się na niej inne zakłady z terenu miasta, bowiem wraz z poprawą sytuacji ekologicznej w wielkich zakładach zaostwiają się także kryteria dotyczące pozostałych podmiotów korzystających ze środowiska.

Poniżej przedstawiono ocenę wypełnienia wymogów ochrony środowiska przez poszczególne zakłady z terenu Gorzowa Wlkp. znajdujące się na liście wojewódzkiej. Dla każdego zakładu zdefiniowano istniejące problemy ekologiczne, których rozwiązanie jest niezbędne do skreślenia zakładu z listy szczególnie uciążliwych dla środowiska. W dwóch z 3 objętych nadzorem zakładów głównym problemem ekologicznym są potencjalne zagrożenia stwarzane przez amoniak w instalacjach chłodniczych, w jednym zakładzie występowała nadmierna emisja hałasu (związana zresztą również z funkcjonowaniem instalacji chłodniczej), a w jednym zakładzie ma miejsce odprowadzanie niedostatecznie oczyszczonych ścieków do odbiornika.

Problemy ekologiczne istniejące w zakładach z listy wojewódzkiej i stan realizacji zadań prowadzących do ich rozwiązania

1. Zakłady Przemysłu Jedwabniczego „Silwana” SA w Gorzowie Wlkp.

Odprowadzanie niedostatecznie oczyszczonych ścieków

W związku z faktem, że ścieki technologiczne oraz bytowo-gospodarcze oczyszczane w zakładowej mechaniczno-biologicznej i chemicznej oczyszczalni nie odpowiadały warunkom odprowadzania ścieków do wód powierzchniowych, Zakład przystąpił do modernizacji istniejącej oczyszczalni ścieków. Obecnie zakończono prace budowlane na terenie modernizowanej oczyszczalni ścieków i trwa jej wyposażanie w nowe urządzenia technologiczne.

2. Zakłady Włókien Chemicznych „Stilon” SA w Gorzowie Wlkp.

Nadzwyczajne Zagrożenie Środowiska

Zakład używa amoniaku jako czynnika chłodniczego w instalacji oraz planuje pozostanie przy nim w przyszłości. Przewiduje się dalszą modernizację chłodni amo-

niakalnej nr 4 - m.in. trwają prace wdrożeniowe nowego układu skraplaczy amoniaku. W chłodniach planuje się zamontowanie sytemu kamer śledzących przez całą dobę wiaty skraplaczy i zbiorniki manipulacyjne, co pozwoli na natychmiastową reakcję w sytuacjach awaryjnych.

W zakresie poprawy bezpieczeństwa pracy obsługi chłodni planuje się dalsze doskonalenie i doposażenie w sprzęt, zarówno obsługi, jak i zakładowej jednostki ratownictwa pożarowego, chemicznego i ekologicznego. W odniesieniu do zmian własnościowych w zakładzie, grupa ratownictwa ekologicznego, zorganizowana jako zakładowa jednostka SP, pozostanie w strukturach zakładowych jako wydzielona jednostka kontrolno-prewencyjna oraz ratownicza.

3. Zakłady Mięsne „WPRP” w Gorzowie Wlkp.

Nadmierna emisja hałasu do środowiska

Uciążliwość dla środowiska związana była z hałasem emitowanym przez skraplacze amoniakalne, zwłaszcza w porze letniej, gdy jednocześnie pracowały dwa skraplacze. Uciążliwość ta spowodowała płacenie przez Zakład kar w okresie 13.08.96 - 11.05.97 i 22.07.98 - 13.09.98. W II kwartale 2000 r. dokonano wymiany chłodniczej instalacji amoniakalnej na freonową, co powinno ostatecznie zlikwidować istniejącą uciążliwość.

Nadzwyczajne Zagrożenie Środowiska

W 2000 r., po wyeliminowaniu amoniaku z instalacji chłodniczej, zakład zostanie skreślony z listy potencjalnych sprawców NZŚ, ponieważ nie stanowi istotnego zagrożenia dla środowiska i mieszkańców.